

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΔΕΥΤΕΡΑ 14 ΙΟΥΝΙΟΥ 2021
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΘΕΜΑΤΩΝ

ΘΕΜΑ Α

A1.

Δύο μαθητές παρουσιάζουν τα εμπόδια στην επαγγελματική τους αποκατάσταση. Θεωρούν αναγκαία την ένταξη του επαγγελματικού προσανατολισμού στις νεότερες τάξεις, διότι η απουσία του τους στρέφει σε διαδεδομένα επαγγέλματα, με αποτέλεσμα τη συσσώρευση υποψηφίων και την έκρηξη της ανεργίας. Παράλληλα, η έλλειψη ευκαιριών στην αγορά εργασίας και η ανάγκη βιοπορισμού αναχαιτίζουν την εκπλήρωση προσωπικών επιδιώξεων (στόχων) αλλά και την επιχειρηματική εξέλιξη. Τέλος, η οικονομική κρίση οδηγεί σε επαγγελματικές υποχωρήσεις ή στη μετανάστευση. (71 λέξεις)

ΘΕΜΑ Β

B1.

(Παρά το γεγονός ότι δεν ζητούνται αποσπάσματα από το κείμενο, τα παραθέτουμε προς επαλήθευση της απάντησης.)

α. Σωστό (§1 «Πριν από την κατάρρευση της ιδέας της προόδου, το αύριο ήταν πάντα φωτεινό, ανακουφιστικά καλύτερο από το παρόν, μια εποχή πρωτόγνωρων επιτευγμάτων και θαυμάτων.»)

β. Σωστό (§1 «Όμως, η τελευταία κρίση κατάφερε ένα απροσδόκητο πλήγμα στο παρόν και στη λατρεία του, θυμίζοντας ότι το μέλλον νοηματοδοτεί κάθε μας πράξη, η απαλοιφή του σημαίνει και απαλοιφή όλης της παρελθούσας ανθρώπινης εμπειρίας.»)

γ. Λάθος (§2 «Το 47% δήλωσε ότι η ζωή θα είναι χειρότερη για τους περισσότερους ανθρώπους. Δίνοντας στο μέλλον το βάρος της σημερινής πραγματικότητας, προέβλεψαν ότι θα έχουν αυξηθεί οι κοινωνικές και φυλετικές ανισότητες, η μαζική

επιτήρηση για λόγους ασφαλείας, οι ανελευθερίες, ο αυταρχισμός, αλλά και το ψηφιακό έγκλημα, η ανεξέλεγκτη παραπληροφόρηση, η ψηφιακή προπαγάνδα, η κοινωνική πόλωση, η ρητορική μίσους, οι διενέξεις κρατών.»)

δ. Σωστό (§4 «Πάντως, όπως αφηγείται η Ιστορία, δεν επιβεβαιώθηκαν ούτε οι μεγάλοι φόβοι ούτε οι υψηλές προσδοκίες που έτρεφαν οι άνθρωποι ανά τους αιώνες.»)

ε. Λάθος (§5 «Όμως το παρόν δεν μας αποτρέπει πια να φανταστούμε το μέλλον, το αντίστροφο.»)

B2. α. Κείμενο 2

- Τίτλος με κυριολεκτική χρήση της γλώσσας:
  - α) Οι νέοι ανησυχούν για τη επαγγελματική τους αποκατάσταση.
  - β) Ανήσυχτοι οι νέοι για την επαγγελματική τους εξέλιξη/αποκατάσταση.
  - γ) Ελλάδα: αβεβαιότητα για την επαγγελματική αποκατάσταση των νέων.

- Τίτλος με μεταφορική σημασία:
  - α) Επαγγελματική αρένα...
  - β) Όλα του... επαγγέλματος δύσκολα.

B2. β. Με τη χρήση των στατιστικών στοιχείων (Το 47% δήλωσε..., Το 39%...) η συντάκτρια αναφέρεται σε δύο ομάδες ειδικών που παρουσιάζουν τις απόψεις που διατυπώνονται στη 2^η§ και 3^η§. Συγκεκριμένα, στη 2^η§ παρατίθεται η άποψη της πρώτης ομάδας, ότι το εγγύς μέλλον διαγράφεται δυστοπικό, ενώ στην 3^η§ η άποψη της δεύτερης, ότι η ποιότητα ζωής θα αναβαθμιστεί. Με τα στατιστικά στοιχεία η συντάκτρια (στο πλαίσιο της επίκλησης στη λογική) τεκμηριώνει συνεπώς ότι διατυπώνονται αντιτιθέμενες απόψεις όσον αφορά τις συνθήκες ζωής το 2025 και ότι το μέλλον γεννά πια αβεβαιότητα, όπως δήλωνε στην §1.

Με τη χρήση μαρτυριών στο Κείμενο 2 η συντάκτρια επιδιώκει να παρουσιάσει τις ανησυχίες των μαθητών σχετικά με τα προβλήματα που καλούνται να αντιμετωπίσουν στην επαγγελματική τους ζωή. Η παράθεση των μαρτυριών σε ευθύ λόγο προσφέρει ζωντάνια και παραστατικότητα στον λόγο. Ταυτόχρονα προσφέρει αντικειμενικότητα και αξιοπιστία στο κείμενο, γιατί αποτυπώνει τι

νώθουν/αισθάνονται οι ίδιοι οι νέοι. Αυτή η επιλογή βοηθά τον δέκτη να κατανοήσει και να μοιραστεί αυτούς τους φόβους.

B3.

Πρόθεση της συντάκτριας στην τελευταία παράγραφο του κειμένου 1 είναι να ευαισθητοποιήσει τους/τις αναγνώστες/αναγνώστριες σχετικά με την ανάγκη να οπλιστούμε με δυνάμεις προκειμένου να αντιμετωπίσουμε τους πιθανούς μελλοντικούς κινδύνους.

Αρχικά, με την χρήση **α' πληθυντικού προσώπου** («φανταστούμε», «Σωρεύουμε», «Επιμένουμε», «νιώθουμε») εκφράζει την ανάγκη να ονειρευόμαστε το μέλλον με αισιοδοξία, προσδίδοντας συλλογικό πνεύμα και εκφράζοντας την κοινή ελπίδα. Παράλληλα, το ύφος του κειμένου καθίσταται περισσότερο οικείο στον αναγνώστη. Επιπλέον, **με την ποιητική/μεταφορική χρήση της γλώσσας** («Το αύριο, από αδιαπέραστο πέπλο, γίνεται και πάλι πεδίο εκκόλαψης προσδοκιών», «ανάσα της προσμονής», «νιώθουμε ήδη τον αέρα της απαντοχής να καίει τα χείλη μας») η συντάκτρια απευθύνεται στη συναισθηματική /συγκινησιακή λειτουργία του αναγνώστη, διεγείροντας συναισθήματα αισιοδοξίας και προσμονής για ένα καλύτερο αύριο. Το ύφος γίνεται λογοτεχνικό, γλαφυρό και αποκτά παραστατικότητα. Τέλος, **με το ρητορικό ερώτημα** («Άλλωστε, τι άλλο μπορούμε να κάνουμε;») τονίζει ότι μοναδική μας διέξοδος είναι η πίστη στις δυνάμεις μας για την αντιμετώπιση των επερχόμενων κινδύνων. Το γεγονός μάλιστα ότι αποτελεί τη μοναδική λύση αναδεικνύει τον δραματικό τόνο του ερωτήματος.

ΘΕΜΑ Γ

Γ1.

Το ποίημα του Ν. Γκάτσου αναδεικνύει την αλλαγή που γίνεται στους ανθρώπους από τη στιγμή που συνειδητοποιούν τα ανθρώπινα βάσανα και βάζουν στο νου τους την αναζήτηση ενός καλύτερου μέλλοντος.

Το ποιητικό υποκείμενο συμβολίζει την ευτυχία με την αναφορά στον Σείριο και τη δυστοπία με την αναφορά στη Γη. Αξιοποιεί δηλαδή την αντίθεση για να αντιπαραθέσει την αμεριμνησία και τη χαρά των παιδιών («και πάνω... γιορτινά τους.»)

στον πόνο και τη δυστυχία («πολέμους και θανάτους»). Η δυστυχία υπονοείται και με τη μεταφορά που χρησιμοποιεί σε ευθύ λόγο ο δάσκαλος στην 3^η στροφή («η γη είναι... αρρώστια και πληγή»). Ταυτόχρονα όμως αυτή γεννά στους ανθρώπους και την αναζήτηση ενός καλύτερου κόσμου («ακούραστοι του ονείρου κυνηγοί») και τη μαχητικότητα για την επιδίωξή του («κεντάνε με συνθήματα τους σίχους»).

Η αλλαγή του χρόνου από τον Ενεστώτα (φοράνε) της 1^{ης} στροφής σε Αόριστο (βάλαν) στην 4^η στροφή και ταυτόχρονα η αντίθεση («ποτέ δεν βάλαν» ≠ «βάλαν από εκείνη τη βραδιά») δείχνει τη μεταστροφή της οπτικής του παιδιού. Τα παιδιά «δάκρυσαν» και «βάλαν μια έγνοια», είτε γιατί αναλογίζονται για πρώτη φορά τα δεινά της ανθρώπινης ζωής, ξεφεύγοντας από την απομόνωση (που συμβολίζει ο μακρινός «Σείριος») είτε γιατί εμπνέονται από την αναζήτηση για το καλύτερο που χαρακτηρίζει τους ανθρώπους.

Κατά τη γνώμη μου, η επιθυμία για μια ζωή αμέριμνη και ευτυχή αποτελεί ένα διαρκή ανθρώπινο πόθο – μια ζωή στον φανταστικό «Σείριο» του ποιήματος. Θα προτιμούσα όμως την ζωή στη Γη γιατί, όσο σκληρή και να είναι η πραγματικότητα, γεννά στον άνθρωπο την ανάγκη να αγωνίζεται διαρκώς και να ονειρεύεται ένα καλύτερο μέλλον, καθιστώντας τον «ακούραστο κυνηγό του ονείρου».

ΘΕΜΑ Δ

Δ1.

Τίτλος: Για ένα καλύτερο αύριο

Πρόσφατα δημοσιεύτηκαν στην παρούσα/σ' αυτήν την ιστοσελίδα δύο άρθρα που παρουσίαζαν τις επαγγελματικές δυσκολίες, αλλά και τις προσκλήσεις που αναδύονται στη σύγχρονη ψηφιακή εποχή. Κοινωνικές ανισότητες, κρίση της πολιτικής ζωής αλλά και ανεργία είναι λίγα μόνο από τα προβλήματα που δημιουργούν ανασφάλεια και ανησυχία σε εμάς τους νέους, τα οποία και καλούμαστε όχι μόνο να διαχειριστούμε αλλά και να αποτρέψουμε.

1^η§: Εφόδια απέναντι στις προκλήσεις της σύγχρονης ψηφιακής εποχής.

- Κριτική σκέψη και πολύπλευρη ενημέρωση για κοινωνικά και πολιτικά δρώμενα

> οργανωμένη αντίληψη του κόσμου > συγκρότηση προσωπικής άποψης > αντίδοτο στην ψηφιακή χειραγώγηση.

- Ανεκτικότητα και ενσυναίσθηση (ανθρωπιστική συνείδηση) > γεφύρωση των διαφορών /άμβλυνση των διακρίσεων σε κοινωνικό και διακρατικό επίπεδο, αλλά και υγιής πολιτική συνείδηση (δημοκρατικό ήθος) > διεκδίκηση ατομικών και συλλογικών ελευθεριών.
- Σθένος/ αγωνιστικό φρόνημα, προσαρμοστικότητα και αυτοπεποίθηση > δυναμική ανταπόκριση και ευελιξία στο ταχύτατα μεταβαλλόμενο εργασιακό πεδίο, εξαιτίας κυρίως, της αυτοματοποίησης (≠ ηττοπάθεια, αδράνεια, ανασφάλεια). Βασική προϋπόθεση η κατάκτηση ψηφιακών δεξιοτήτων και η διαβίου παιδεία.

(Ενδείκνυται η χρήση του α' ενικού προσώπου για το 1^ο ζητούμενο)

2^{ης}: Δράσεις για τη βελτίωση του κόσμου

- Αξιοποίηση της δύναμης των μέσων κοινωνικής δικτύωσης και των ιστότοπων > ψηφιακός ακτιβισμός, δίκτυα αλληλεγγύης > πολλαπλασιασμός της φωνής μας με στόχο την ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης και την κινητοποίηση των συνομηλίκων μας για τη διεκδίκηση καλύτερων συνθηκών ζωής.
- Ενεργή πολιτική δράση > υπεύθυνη ψήφος και έκφραση διαμαρτυρίας μέσω ειρηνικών πορειών και καλλιτεχνικών δρώμενων > μοχλός πίεσης στην πολιτική ηγεσία και προάσπιση ατομικών και συλλογικών δικαιωμάτων > συγκρότηση ενός πιο δίκαιου κόσμου.
- Ως μαθητές στο πλαίσιο της σχολική κοινότητας > συμμετοχή σε εθελοντικές δράσεις (ανθρωπιστικού ή περιβαλλοντικού χαρακτήρα) και αξιοποίηση των μαθητικών κοινοτήτων, αλλά και των Ευρωπαϊκών προγραμμάτων και θεσμών > γόνιμος διάλογος και προβληματισμός για τα σύγχρονα προβλήματα > θέτουμε τα θεμέλια για την οικοδόμηση μιας πιο ανθρώπινης και ειρηνικής κοινωνίας.

(Για το 2^ο ζητούμενο ενδείκνυται η χρήση του α' πληθυντικού προσώπου)

Απέναντι, λοιπόν στις δυσοίωνες προβλέψεις πολλών για την ποιότητα ζωής στο μέλλον, εμείς οι νέοι δεν μπορούμε παρά να είμαστε εκείνοι που με τόλμη και

ευαισθησία θα δημιουργήσουμε τις κατάλληλες συνθήκες για να ανατρέψουμε το δυστοπικό κλίμα. Ας χτίσουμε τον κόσμο που πάντα ονειρευόμασταν· ας γίνουμε η αλλαγή που θέλουμε να φέρουμε, όπως έλεγε ο Μαχάτμα Γκάντι.

www.irakleitos.gr